

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/97/2024
Identifikačné číslo spisu: 3621201491
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:3621201491.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Ing. Mária Dubaňa a JUDr. Alexandry Hanusovej v spore žalobcu J. V., nar. XX. H. XXXX, B. U. XXX, zast. JUDr. Petrom Harakálym, advokátom so sídlom Mlynská č. 28, Košice, proti žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Pribinova 19, Bratislava, IČO: 00151700, o náhradu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. PE-6C/23/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. januára 2024 sp. zn. 17Co/6/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom 05. októbra 2022, č.k. 6C/23/2021-66 v spore žalobcu o náhradu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie sumy 1 901,13 eura ako doplatku k náhrade za stratu na zárobku žalobcu do 30.04.2022, spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne od 12.02.2022 do zaplatenia a v časti o zaplatenie náhrady za stratu na zárobku vo forme peňažného dôchodku mesačne ešte v sume 46,16 eura s úrokom z omeškania 5 % ročne z každej mesačnej dávky od 16. dňa mesiaca do zaplatenia, zastavil (výrok I.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.) a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

1.1. Prvoinštančný súd v prvom rade rozhodol o čiastočnom späťvzati žaloby (č.l. 52) a konanie v tejto časti zastavil. K zamietajúcej časti rozhodnutia uviedol, že podstata sporu spočíva v tom, či má alebo nemá žalobca nárok na náhradu straty na zárobku pri invalidite vo výške valorizovanej podľa právnych predpisov o sociálnom zabezpečení (použitím analógie), alebo či zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) valorizáciu náhrady nepripúšťa. Súd sa priklonil k takému výkladu ustanovení OZ, podľa ktorého poškodený nárok na valorizáciu náhrady podľa § 447 OZ

nemá. Uviedol, že ustanovenie § 447 OZ podliehalo zmenám, pričom naposledy bolo novelizované zákonom č. 394/2019 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa OZ a ten nadobudol účinnosť 01.12.2019. Do 30.11.2019 platilo znenie ustanovenia § 447 OZ, podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako suma úrazovej renty podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Pri určení výšky nároku a jej prípadnej valorizácie sa teda do 30.11.2019 postupovalo podľa ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. S odkazom na dôvodovú správu k zákonu č. 394/2019 Z.z. a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2018 (PL. ÚS 10/2016-53) uviedol, že podstatou vyplácania náhrady straty na zárobku je dorovnávať príjem poškodeného zamestnanca na úroveň jeho priemerného zárobku pred vznikom škody. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že účelom ustanovenia § 447 OZ je nahradiť poškodenému škodu, ktorú utrpel z dôvodu, že po skončení práceneschopnosti ostal v súvislosti so vzniknutou škodou na zdraví invalidným. Táto náhrada má spočívať v dorovnaní jeho príjmov na príjmy, aké dosahoval pred vznikom škody. Pri určení výšky náhrady sa má vychádzať z priemerného zárobku poškodeného pred poškodením na zdraví, od ktorého sa má odpočítať, čo poškodený dostal z invalidného dôchodku. Nie je dôvod vychádzať z hypotetických príjmov poškodeného, ibaže by poškodený preukázal, že jeho príjmy by sa nepochybne v prípade, ak by ku škodovej udalosti nedošlo, zvýšili a zároveň by aj preukázal, na akú výšku by sa zvýšili (ušlý zisk). V tomto spore žalobca ako poškodený žiaden ušlý zisk nepreukázal. Pri aplikácii uvedeného princípu žalovaný žalobcovi všetky nároky do rozhodnutia súdu uhradil. Keďže žalovaný splnil všetky svoje záväzky vyplývajúce mu z ustanovenia § 447 OZ a rentu podľa citovaného ustanovenia v správnej výške žalobcovi naďalej platí, súd žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. Súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania vychádzal z toho, že žalobca bol v spore procesne úspešný v menšom rozsahu ako žalovaný. Zároveň žalovaný uviedol, že si pre prípad úspechu trovy konania neuplatňuje. Preto nebol dôvod na pomerné delenie náhrady trov konania, ale sa súd priklonil k možnosti nepriznať náhradu trov konania žiadnej zo strán.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. januára 2024 sp. zn. 17Co/6/2023 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III. potvrdil (výrok I.) a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. Uviedol, že pre náhradu straty na zárobku je podstatný východiskový bod, a tým je zistenie priemerného zárobku, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody. Tento východiskový bod sa dá riadne zväčša zistiť a kvantifikovať. Zákonodarca v ustanovení § 447 OZ nepracuje s tým, že toto východisko má reflektovať budúci možný vývin príjmu zamestnanca, čo by následne malo byť riadnym predmetom dokazovania (prípadne by sa stanovil na uvedené riadny mechanizmus výpočtu). Ak by možný budúci vývin príjmu zákonodarca hodlal pretaviť v náhrade za stratu na zárobku v prípade druhej situácie § 445 OZ (teda ak po poškodení už poškodený pracovať nemôže a má priznaný invalidný dôchodok), bol by to zakotvil do citovaného ustanovenia explicitne. To sa však nestalo. Nemenej podstatné je to, že i zákonodarcovi pri koncipovaní tohto ustanovenia muselo byť nepochybne zrejmé, že príjem poškodeného sa v čase vyvíja. Napriek tomu túto skutočnosť nezohľadnil a nenastavil mechanizmus, ako by sa mala táto skutočnosť odraziť vo výške náhrady za stratu príjmu. Dodal, že zamedzená možnosť dosahovania vyšších príjmov je právom regulovaná, keďže následky spočívajúce v tom, že poškodený stratil možnosť ďalšieho vzdelávania a v dôsledku takto zvýšenej kvalifikácie i možnosť dosahovať vyšších príjmov v rámci kariérneho postupu, sa však odškodňuje v rámci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 444 OZ. Gramatický výklad neponúka iné možnosti výkladu tohto ustanovenia, ktorý je (aj s odkazom na judikatúru) potrebné rešpektovať. Odvolací súd konštatoval, že niet priestoru na úvahy, aby bol priemerný zárobok dosahovaný pred poškodením analogicky ovplyvňovaný aplikáciou úrazovej renty, ako to požaduje žalobca.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že jeho žalobnému návrhu vyhovie a prizná mu právo na náhradu trov konania na súdoch všetkých inštancií v plnom rozsahu. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. V odôvodnení dovolania uviedol, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal ústavne nesúladný výklad ustanovenia § 447 OZ zo strany odvolacieho súdu, pričom naznačil arbitrárnosť napadnutého rozsudku.

3.2. Dovolateľ ďalej uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom právnu otázku vymedzil nasledovne : „V záujme zachovania princípu plnej náhrady škody, s prihliadnutím na zmeny mzdovej úrovne v podmienkach hospodárstva Slovenskej republiky v priebehu plynutia času a s prihliadnutím na dlhodobosť trvania nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite, je možné ustanovenie § 447 OZ v znení účinnom od 01.12.2019 vykladať nad rámec jeho doslovného znenia v tom zmysle, že pri jeho aplikácii a určovaní výšky nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite, je pri priemernom zárobku poškodeného potrebné zohľadniť aj zmeny mzdovej úrovne a v dôsledku toho aj pravdepodobné zmeny vo výške priemerného zárobku poškodeného, a to za analogického použitia iných právnych predpisov, ktoré svojou povahou upravujú obdobné nároky nahrádzajúce zárobok v iných prípadoch?“ Analogicky navrhol aplikovať ustanovenia zákona o sociálnom poistení a jednotlivých vykonávacích predpisov, ktoré upravujú zvyšovanie úrazovej renty. Takýto prístup odôvodňoval aj odkazom na históriu úpravy obdobných nárokov. Jedine tak môže právna úprava nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite spĺňať základnú zásadu inštitútu náhrady škody, ktorou je zásada plnej (úplnej) náhrady škody.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v danom prípade neboli naplnené podmienky prípustnosti dovolania. Rozhodnutia okresného či krajského súdu nevnímal ako arbitrárne a v dovolaní navrhovanú analógiu v súdnej veci považoval za nepoužiteľnú. Navrhol preto dovolanie ako neprípustné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

10. Dovolateľ vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku namietal, že postup odvolacieho súdu pri výklade ustanovenia § 447 OZ bol arbitrárny, také sú i jeho závery, čo s odkazom na príslušnú judikatúru ústavného súdu považoval za porušenie práva na spravodlivý proces.

11. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ústavných pravidiel, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie podrobne uvádza, prečo súd žalobcovi nevyhovel. Rozsudok súdu odvolacieho uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcu, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov, najmä vysporiadanie sa s podstatnými odvolacími námietkami. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd i súd prvej inštancie dostatočne vysvetlili, prečo nie je možné priznať žalobcovi nárok v zmysle § 447 OZ podľa jeho požiadaviek.

12. Pokiaľ dovolacia argumentácia žalobcu mala smerovať aj k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie, potom namietaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd nezistil ani arbitrárnosť postupu odvolacieho súdu pri právnom posúdení § 447 OZ. Žalovaný spôsob právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ako samostatný dôvod prípustnosti a dôvodnosti dovolania namietal a odvolací súd sa s ním vysporiadal v inej časti tohto rozhodnutia.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP.

14. Dovolateľ ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, totiž dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

15. Dovolateľ vo svojom dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, ktorá je právne významná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP a uviedol, v čom podľa jeho názoru spočíva nesprávnosť posúdenia tejto právnej otázky odvolacím súdom. Jeho dovolanie teda má potrebné náležitosti podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP k tomu, aby dovolací súd mohol pristúpiť k prieskumu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

16. Podstatou právnej otázky je zistenie, či je potrebné - v záujme zachovania princípu plnej náhrady škody - vykladať ustanovenie § 447 OZ nad rámec jeho doslovného znenia tak, aby boli zohľadnené aj zmeny mzdovej úrovne od čias pred poškodením zdravia. Dovolateľ sa domáhal sa analogického použitia iných právnych predpisov, najmä zákona o sociálnom poistení.

17. Predpokladom použitia analógie aj akéhokoľvek dotvárania práva je existencia tzv. medzery v zákone. Pri hľadaní medzery v zákone porovnávame jazykový význam ustanovení právnych predpisov s tým, aký by tento význam mal byť, aby boli rešpektované existujúce hodnotové rozhodnutia v právnom poriadku a nedošlo tak k hodnotovým rozporom, a tiež aby bola rešpektovaná hierarchická výstavba právneho poriadku (zjednodušene hovoríme o hodnotovom pozadí právneho poriadku). Pokiaľ žiadny z jazykovo možných výkladov ustanovení právnych predpisov nie je zlučiteľný s hodnotovým pozadím právneho poriadku, ktoré je súčasťou právneho poriadku, objavili sme medzeru v zákone (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 221-222). Medzerou je neúplnosť písaného práva (jeho absencia) v porovnaní s explicitnou úpravou obdobných prípadov, t.j. neúplnosť z pohľadu princípu rovnosti alebo z pohľadu všeobecných právnych princíпов možno normatívne vyplniť pomocou ústavne konformnej interpretácie príslušnej zákonnej úpravy. Inštrument k potlačeniu týchto dôsledkov je však k dispozícii už v rovine podústavného práva a predstavuje jej štandardné výkladové pravidlo v podobe analógie legis, ktorá umožňuje právny vzťah výslovne normatívne neupravený posúdiť podľa pravidla v norme zakotveného pre prípady blízke, resp. svojou povahou obdobné (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 3/06).

18. Pri použití analógie je však potrebné prihliadnúť aj na existenciu obmedzení sudcovského dotvárania práva. Hranica nachádzania práva býva označovaná ako tzv. hranica lex lata. Jej podstatou je tzv. vedomá medzera v zákone, t.j. medzera v zákone, o ktorej zákonodarca vedel a vedome (úmyselne) ju v zákone ponechal. V prípade vedomej medzery v zákone je daná osobitná konštelácia kolízie princípu delby moci (spolu s demokratickým princípom a princípom právnej istoty) a princípu (hodnotovej) bezrozpornosti právneho poriadku. Tvorba práva patrí primárne demokratickému zákonodarcovi a nie sudcovi. Sudca tak nie je oprávnený rozhodovať proti jednoznačne prejavenej skutočnej vôli zákonodarcu (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 233, porovnaj uznesenie sociálno-právneho kolégia Najvyššieho správneho súdu ČR z 02.02.2005, sp. zn. S3401/2004-62, zverejnené v Zbierke rozhodnutí NSS ČR pod č. 498/2005).

19. Slovné vyjadrenie v ustanovení § 447 OZ v súčasnom znení nestanovuje povinnosť súdu pri rozhodovaní o nároku v zmysle tohto ustanovenia prihliadať na zmeny mzdovej úrovne. Rovnako zákon nestanovuje žiadny mechanizmus ako na zmeny mzdovej úrovne prihliadať. Jazykový výklad teda súdu neumožňuje pri rozhodovaní o nároku podľa § 447 OZ prihliadať na zmeny mzdovej úrovne, resp. ani s podobným hľadiskom pri určení náhrady za stratu na zárobku nepočíta.

20. Z hľadiska právnej metodológie je historickým výkladom zisťovaný úmysel historického zákonodarcu. Smeruje teda k zisteniu skutočného úmyslu, ktorý zákonodarca mal pri prijatí daného právneho predpisu. Pokiaľ z parlamentnej diskusie nevyplynie niečo iné je potrebné mať za to, že zákonodarca prijal s právnym predpisom i zámer jeho tvorca, ktorý môžeme nájsť v dôvodovej správe (uznesenie sociálno-právneho kolégia Najvyššieho správneho súdu ČR z 02.02.2005 sp. zn. S3401/2004-62, zverejnené v Zbierke rozhodnutí NSS ČR pod č. 498/2005).

20.1. V dôvodovej správe k zákonu č. 394/2019 Z.z., ktorý predstavoval zmenu § 447 OZ, ktorou bolo zmenené predmetné ustanovenie do tej podoby, ktorú má v súčasnosti, je uvedené „ustanovenie opúšťa pôvodnú, z hľadiska ochrany poškodeného nevyhovujúcu, naviazanosť právnej úpravy kvantifikácie výšky náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného na zákon o sociálnom poistení

20.2. Ako z citovaného vyplýva, úmyslom zákonodarcu bolo prijať úpravu, ktorá považuje dovtedajšiu naviazanosť náhrady za straty na zárobku na zákon o sociálnom poistení za nevyhovujúcu, pričom zámerom je vziať do úvahy skutočne utrpenú škodu. Zámerom historického zákonodarcu teda bolo vylúčiť aplikáciu zákona o sociálnom poistení a stanoviť mechanizmus výpočtu vychádzajúci zo mzdy poškodeného pred poškodením zdravia s cieľom nahradiť skutočne utrpenú škodu teda pravý opak argumentácie, ktorú zvolil dovolateľ (aplikácia zákona o sociálnom poistení, aby dosiahol úplnú náhradu škody). Dovolací súd považuje analogickú aplikáciu zákona o sociálnom poistení za úplne vylúčenú, v priamom rozpore s úmyslom zákonodarcu.

21. Dovolací súd sa možnosťou analógie, resp. dotvorenia ustanovenia § 447 OZ zaoberal aj širšie, t.j. ako by bolo možné dotvoriť uvedené ustanovenie iným spôsobom, či už analogickým použitím iných právnych predpisov, základných princípov CSP, prípadne prostredníctvom tzv. teleologickej redukcie. Ale aj ako je na iných miestach tohto rozhodnutia uvedené, dotváranie práva žiadnym spôsobom nie je v predmetnom prípade možné, nakoľko ide o medzeru vedomú zo strany zákonodarcu, čo bráni dotváraníu práva.

21.1. Záver o tom, že zákonodarca predmetnú úpravu chcel, možno vyvodiť z okolností jej prijatia. Aj sám dovolateľ tvrdí, že novela Občianskeho zákonníka č. 394/2019 Z.z. v podstate prináša opätovné uzákonenie právnej úpravy účinnej do 1.8.2004 s tou výnimkou, že v období pred týmto dátumom existovala v § 447 OZ možnosť vlády, vzhľadom na zmeny, ktoré nastali vo vývoji mzdovej úrovne, upraviť nariadením podmienky, výšku a spôsob náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite. Zákonodarca si teda musel byť vedomý, že výpočet náhrady za stratu na zárobku pri invalidite - odvodzujúci výšku nároku od príjmu poškodeného pred poškodením jeho zdravia môže vykazovať nedostatky, ak plynutím času dôjde k zmene mzdovej úrovne v hospodárstve, avšak i keď určite poznal predchádzajúcu právnu úpravu, žiadnym spôsobom pri prijatí zákona č. 394/2019 Z.z. tento problém nevzal do úvahy, a to zjavne celkom úmyselne. Zákonodarca totiž prijal významom slov identickú právnu úpravu ohľadne mechanizmu výpočtu náhrady za stratu na zárobku, avšak predchádzajúci spôsob zohľadnenia vývoja mzdovej úrovne prostredníctvom ingerencie výkonnej moci (§ 447 ods. 3 OZ účinného do 31.07.2004) nezopakoval ani nenahradil iným spôsobom, napr. poskytnutím možností súdu predmetnú náhradu moderovať.

21.2. V tejto súvislosti sa dovolací súd považuje za potrebné pristaviť sa pri možnosti, že pri prijatí novely OZ zákonodarca vzal do úvahy existenciu relevantných skutočností (potrebu nahradiť celú škodu) a potom týmto skutočnostiam stanovil „nesprávne riešenie“ (aktuálne znenie § 447 OZ, ktoré neustanovuje možnosť súdu prihliadnuť na zmeny mzdovej úrovne). Ak by aj bolo možné považovať súdennú vec za takýto prípad, ani v tomto prípade nie je súd oprávnený k dotváraníu práva, a to práve z toho dôvodu, že normotvorca si bol vedomý možného rozporu s teleologickým pozadím právneho poriadku (ktorý predstavuje princíp náhrady skutočnej škody) a aj s týmto vedomím predmetnú úpravu chcel (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 233. KÜHN, Z.: Aplikace práva ve složitých případech. K úloze právních principů. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2002, s. 207).

21.3. Z okolností prijatia predmetnej právnej úpravy je zřejmé, že normotvorca takúto právnu úpravu prijať chcel a teleologické pozadie predmetnej právnej úpravy indikuje, že uvedenú medzeru vytvoril v zákone normotvorca úmyselne.

22. Absencia zohľadnenia vývoja mzdy v právnej úprave výpočtu výšky náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite predstavuje medzeru v zákone, ide však o medzeru vedomú. Nejde o medzeru axiologickú (hodnotovú neúplnosť), nakoľko z okolností prijatia právnej úpravy je jasné, že ide o medzeru, ktorú v danej súvislosti zákonodarca prijal úmyselne. Jej prelamanie a zapĺňanie prostredníctvom sudcovskej tvorby práva - analógiou, by bolo porušením demokratického princípu a princípu delby moci, čo je v predmetnej súvislosti podľa najvyššieho súdu neprípustné.

23. Zhrnúc uvedené podľa názoru dovolacieho súdu jazykové znenie § 447 OZ s úmyselným vynechaním prihliadnutia na zmeny v mzdovej úrovni, podporené historickým výkladom tvoria hranicu lex lata. Ide o jasný text príslušného ustanovenia s jasne preukázaným úmyslom historického zákonodarcu. Z tohto následne, s ohľadom na princíp delby moci rezultuje záver, podľa ktorého sudca nemôže vyplňať vedomú medzeru v zákone.

24. Pokiaľ k takýmto záverom o nemožnosti použitia analógie v tom zmysle, ako sa ho domáha žalobca, dospel dovolací súd i súd prvej inštancie, možno konštatovať, že oba orgány aplikácie a interpretácie práva vec správne právne posúdili. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol (§

448 CSP).

25. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, dovolací súd mu však trovy dovolacieho konania nepriznal, lebo mu žiadne nevznikli.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.